

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_CJL_KDL_18

Digitální učební materiál

Sada: Komplexní jazykové a stylistické rozbor pro vyšší gymnázium

Téma: Jazykový rozbor – neumělecký text publicistického stylu

Autor: Mgr. Dagmar Kadlecová

Předmět: Český jazyk

Ročník: 4. ročník VG

Využití: Studijní materiál určený pro procvičení a opakování učiva

Anotace: Materiál slouží k procvičení učiva z oblasti publicistického stylu, lexikologie, morfologie, stavby slova a syntaxe.

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Na Manhattanu se zřítila část pětipodlažní budovy. Záchranáři hlásí nejméně deset zraněných

V obytném domě s obchody v přízemí v Čínské čtvrti se nejprve ozval silný výbuch. Poté vypukl požár a část budovy se zřítila. Hasiči zatím nepotvrdili, zda byla exploze skutečně způsobena únikem plynu v kadeřnickém salónu.

Nejméně deset lidí ve čtvrtce utrpělo zranění, když se zřítila část pětipodlažní budovy na Manhattanu v New Yorku. Než se část prvního podlaží zhroutila, zahřměl podle hasičů v budově výbuch a pak vypukl požár.

Příčina výbuchu zatím není jasná. Hasiči na místo přijeli asi tři minuty po explozi. Zatím nepotvrdili hypotézu, že výbuch a následný požár mohl způsobit únik plynu v kadeřnictví v prvním patře.

Čtyři lidé podle záchranářů utrpěli vážná zranění. Šest dalších včetně dvou požárníků má lehčí poranění.

V přízemí budovy, která se nachází v Čínské čtvrti, jsou obchody a v horních částech byty. Zástupce hasičů Robert Boyce upozornil na nedostatky v protipožárním zabezpečení domu, které jsou nyní předmětem vyšetřování.

"Utíkaly jsme hned ven. Když jsme vylezly, za námi byly všude ohromné plameny," popisovala pro New York Daily News výbuch téměř sedmdesát let staré budovy Sia Ťing Mej, která i se svou tetou bydlí v nejvyšším patře.

Zdroj:

<http://zpravy.ihned.cz/svet/c1-60236560-na-manhattanu-se-zritila-cast-petipodlazni-budovy-zachranari-hlasi-nejmene-deset-zranenych>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. Které tvrzení **není** pravdivé?
 - a) Bylo zraněno nejméně 10 lidí.
 - b) Příčina výbuchu je nejasná.
 - c) Čtyři lidé jsou zraněni vážně.
 - d) Protipožární zabezpečení jsou v pořádku.
2. Zařadte text k funkčnímu stylu, charakterizujte základní znaky, určete slohový postup a pojednejte o jazykových prostředcích užitých v textu.
3. **Rozbor syntaktický**
 - a) Určete větné členy v 1. větě textu.
 - b) Jaký druh VV je ve 3. větě textu?
 - c) Určete druhy VV ve větách 2. odstavce.
 - d) Je věta: „ ..., že výbuch a následný požár...“ předmětná?
 - e) Jaký typ přísudku je ve větě: „ Příčina výbuchu zatím není jasná.“
 - f) Uveďte ještě další typy VV.
4. **Rozbor lexikální a slootovorný**
 - a) Jaké je po stránce slootovorné slovo PĚTIPODLAŽNÍ? Jaké jsou ostatní způsoby tvoření slov v češtině?
 - b) Utvořte synonymum ke slovu HYPOTÉZA.
 - c) Utvořte antonymum ke slovu SILNÝ.
 - d) Naznačte stavbu slova POŽÁRNÍKŮ
 - e) Vytvořte slovo příbuzné ke slovu ZRANĚNÍ.
5. **Rozbor slovnědruhový a morfologický**
 - a) Určete pády: v domě, podle hasičů
 - b) Určete slovesné kategorie: OZVAL SE
 - c) Najděte v textu číslovky a určete jejich druh.
 - d) Jakým způsobem byla vytvořena slova lehčí, nejvyšší?
 - e) Najděte spojku časovou. Může být i částicí?
 - f) Určete druh zájmena NÁMI?
 - g) Vysvětlete pravopis:
obytný
čínská čtvrť
zhroutila
vypukl
po explozi

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řešení:

1. D
2. Publicistický styl
3. a) výbuch se ozval – ZSD
silný – PKS
nejprve – PUČ
v domě – PUM
obytném – PKS
s obchody – PKN
v přízemí – PUM
v čtvrti – PUM
čínské – PKS
b) VV předmětná
c) když se zřítila PŘ. časová
než se část PŘ. Časová
d) ne, přívlastková
e) jmenný se sponou
f) VV, podmětná, předmětná, přívlastková, přísudková, příslovečná – časová, místní, způsobová, měrová, příčinná, podmínková, účelová
4. a) složenina, odvozování, zkracování
b) DOMNĚNKA
c) SLABÝ
d) PO – ŽÁR – NÍK – Ů
e) ZRANIT, PORANIT
5. a) v domě 6.p
podle hasičů 2.p
b) os. 3, č. j., čas. min, zp. ozn., vid D, rod činný, tř.1, vzor bere
c) deset – základní
první – řadová
tři – základní
čtyři – základní
sedmdesát – základní
d) stupňování přídavných jmen

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- e) KDYŽ
ANO Když já jsem tě neviděla!
- f) z. osobní (my)

6. obytný – odvozené být
Čínská čtvrť – název čtvrti (vlastní jméno)
zhroutilo – změna stavu
vypukl – předpona vy-
po explozi – vzor růže